

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS NARIŲ SUSIRINKIMAS
RISTŪNŲ VARŽYBŲ–BANDYMŲ (KONKURSU), LENKTYNIŲ ORGANIZAVIMO
TAISYKLĖS

2018 m. lapkričio 24 d.

Širvintos

PATVIRTINTA

VšĮ Respublikinės lenktyninių žirgų lygos

2018 m. lapkričio 24 d. narių susirinkime

RISTŪNŲ VARŽYBŲ–BANDYMŲ (KONKURSU), LENKTYNIŲ ORGANIZAVIMO
TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ristūnų varžybų–bandymų (konkursų), lenktynių organizavimo taisyklės (toliau – taisyklės) nustato ristūnų varžybų–bandymų (konkursų), lenktynių (toliau – lenktynės) organizavimo ir vykdymo tvarką.

2. Lenktynes turi teisę organizuoti ir vykdyti teisės aktų nustatyta tvarka pripažintos arklių veislininkystės institucijos (toliau – asociacijos), kurioms suteikta teisė tvarkyti ristūnų kilmės knygas, išskyrus šių taisyklių 3 punkte numatytą išimtį.

3. Tradicines respublikines ristūnų lenktynes organizuoja Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, kitos valdžios institucijos ar jų įgalioti asmenys.

4. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. **Arklinių šeimos tapatybės nustatymo dokumentas** – dokumentas išduotas Arklinių šeimos gyvūno tapatybės nustatymo dokumento išdavimo ir naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 3D–274 „Dėl Arklinių šeimos gyvūno tapatybės nustatymo dokumento išdavimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

4.2. **Bauda** – asociacijos nustatyta tvarka patvirtinto dydžio pinigų suma, kurią asmuo dėl šių taisyklių atitinkamų reikalavimų nesilaikymo privalo sumokėti asociacijai jos nustatytais terminais.

4.3. **Diskvalifikuotas ristūnas** – ristūnas, kuriam neleidžiama dalyvauti lenktynėse, tęsti rungties arba lenktynių dėl šių taisyklių reikalavimų nesilaikymo.

4.4. **Dopingas** – organizmo fizinę ir (ar) psichinę veiklą skatinantys arba slopinantys preparatai, dedami į pašarą arba naudojami kitu būdu siekiant laikinai padidinti ristūnų pajėgumą – taip sudarant sąlygas nesąžiningam ristūnų varžymuisi.

4.5. **Handikapas** – lenktynės, kuriose dalyvauja įvairaus amžiaus ir nevienodo pajėgumo ristiūnai ir kurių tikslas suvienodinti ristiūnų galimybes laimėti.

4.6. **Hitas** – ristiūno 1600 metrų bėgimas.

4.7. **Jojikas** – ristiūno savininkas arba ne jaunesnis kaip 18 metų asmuo, asociacijos nustatyta tvarka įtrauktas į jojikų, kuriems leidžiama joti organizuojamų ristiūnų lenktynėse, sąrašą.

4.8. **Lenktyninis vežimėlis** – ristiūnų lenktynėse naudojamas, šių taisyklių reikalavimus atitinkantis, lengvos konstrukcijos dviratis vežimas.

4.9. **Ristiūnas** – važiuojamųjų arklių veislės kumelė, eržilas ar kastratas, kurio pagrindinis judėjimo būdas lenktynėse yra bėgimas risčia.

4.10. **Ristiūnas nugalėtojas** – ristiūnas, laimėjęs ristiūnų lenktynes.

4.11. **Ristiūnas prizininkas** – ristiūnas, laimėjęs ristiūnų lenktynių prizą.

4.12. **Ristiūno augintojo premija** – pinigų suma, kuri ristiūnui laimėjus lenktynes, gali būti skiriama kumelės – ristiūno motinos savininkui.

4.13. **Ristiūno greitis** – ristiūnų lenktynių protokole fiksuojamas laikas sekundėmis, per kurį ristiūnas nubėga lenktynių sąlygose nustatytą nuotolį, apskaičiuotas vienam kilometrui.

4.14. **Ristiūno laimėta pinigų suma** – visų ristiūno Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių narių teritorijoje laimėtų piniginių prizų suma.

4.15. **Ristiūnų lenktynių paraiška** – dokumentas, kuriuo pranešama, kad ristiūnas dalyvaus lenktynėse.

4.16. **Ristiūnų lenktynių prizas** – piniginė išmoka, skiriama ristiūnui nugalėtojui ir ristiūnams prizininkams.

4.17. **Ristiūnų lenktynių prizų fondas** – bendra išmokų suma, kuria finansuojamos ristiūnų lenktynės, neįskaičiuojant starto mokesčių, baudų ir augintojo premijų. Jei prie išmokos pridedamas vienas ar keli meno kūriniai arba kiti daiktai, jie į apskaitą neįtraukiami. Skaičiuojama tik gryniaisiais pinigais mokama suma.

4.18. **Ristiūno savininkas** – fizinis ar juridinis asmuo, kuriam Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka nuosavybės ar bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso ristiūnas.

4.19. **Ristiūnų treneris** – ne jaunesnis kaip 18 metų asmuo, kuris ne mažiau kaip du metus buvo vadeliotoju, arba jojikas, dalyvavęs ne mažiau kaip dvidešimt lenktynių ir laimėjęs bent dvi iš jų.

4.20. **Ristiūno amžius** – ristiūno gyvenimo metai, pradedami skaičiuoti nuo jo atvedimo metų sausio 1 dienos.

4.21. **Starto mokestis** – asociacijos nustatytas mokestis, mokamas už ristiūno dalyvavimą lenktynėse.

4.22. **Vadeliotojas** – ristūno savininkas arba ne jaunesnis kaip 18 metų asmuo, asociacijos nustatyta tvarka įtrauktas į vadeliotojų, kuriems leidžiama vadelioti ristūną lenktynėse, sąrašą.

II. RISTŪNŲ LENKTYNIŲ PARAIŠKŲ TEIKIMO TVARKA

5. Asociacijos nustatytais terminais pareiškėjai į lenktynes registruojasi teikdami ristūnų lenktynių paraišką (toliau – paraiška).

6. Paraiškėju gali būti ristūno savininkas taip pat asmuo, kuris turi ristūno savininko įgaliojimą arba kuriam ristūno nuomos (panaudos) sutarties pagrindais suteikta teisė dalyvauti ristūnų lenktynėse (toliau kartu – įgaliotas asmuo).

7. Jei ristūno savininkais yra keli asmenys, savininkų susitarimu lenktyniauti ristūną siunčia ir visus su lenktynėmis susijusius veiksmus atlieka vienas iš savininkų ar jų įgaliotas asmuo. Apie tokius susitarimus ar jų pakeitimus savininkai privalo raštu informuoti asociaciją.

8. Norint pateikti paraišką lenktynėms, kuriose lenktyniaavę ristūnai gali būti parduoti, būtinas rašytinis visų ristūno savininkų sutikimas.

9. Asociacija turi teisę iš pareiškėjo, kurio vardu ristūnas registruojamas lenktynėms, ristūno nuosavybės (nuosavybės dalies) dokumentų ir (ar) nuomos (panaudos) sutarties, nurodytos šių taisyklių 6 punkte, kopijų.

10. Pareiškėjas turi teisę paraiškas teikti dėl keleto ristūnų. Tas pats ristūnas gali lenktyniauti dvi dienas iš eilės, bet tą pačią dieną tik viename hipodrome ir tik vienoje lenktynėse. Kai keletas tam pačiam savininkui priklausančių ristūnų dalyvauja tose pačiose lenktynėse, jie turi bėgti to paties savininko vardu. Pareiškėjas iki paraiškos registravimo turi raštu asociacijai deklaruoti, kad jo ristūnai bėgs totalizatoriaus suporuotuose bėgimuose.

11. Joks paraiškos pakeitimas, net jeigu jį būtų galima pateisinti *force majeure* aplinkybėmis, negali būti padarytas pasibaigus nustatytam jų priėmimo terminui.

12. Paraiška, pagal kurią ristūnas yra atsiimamas iš lenktynių, tampa neatšaukiama pasibaigus atsisakymo lenktyniauti ir paraiškų priėmimo laikui. Kiekviena atsisakymo dalyvauti lenktynėse paraiška, pateikta praėjus lenktynių programoje nurodytam laikui, yra negaliojanti.

13. Teisė pranešti apie atsisakymą dalyvauti arba teisė atšaukti ristūną priklauso tik tam asmeniui, kuris pateikė paraišką arba ristūno savininkui. Paraiška apie atsisakymą dalyvauti lenktynėse teikiama lenktynių programoje nurodytu adresu ir būdu.

14. Šių taisyklių 13 punkte nustatyta tvarka deklaravus ristūno nedalyvavimo faktą, o ristūnui vis tiek lenktyniaujant, ristūnas yra diskvalifikuojamas. Tokiu atveju turi būti sumokėtas starto mokestis.

15. Paraiška gali būti pripažinta negaliojančia esant bent vienai iš šių taisyklių 16 punkte numatytų sąlygų. Paraišką pripažinus negaliojančia, ristūnas negali dalyvauti lenktynėse arba jis iš jų diskvalifikuojamas.

16. Paraiška pripažįsta negaliojančia, kai:

16.1. ristūnas šių taisyklių nustatyta tvarka neturi teisės arba jam draudžiama dalyvauti lenktynėse;

16.2. ristūnas neturi šioms lenktynėms reikiamos kvalifikacijos;

16.3. paraiškoje nenurodyti šie duomenys:

16.3.1. trenerio vardas, pavardė;

16.3.2. vadeliotojo ar jojiko vardas, pavardė;

16.3.3. lenktynių pavadinimas;

16.3.4. savininko vardas, pavardė;

16.3.5. ristūno vardas ir numeris;

16.3.6. diena, valanda ir vieta pagal lenktynių programą, kurioje ristūnas lenktyniaus;

16.3.7. važiavimo (bėgimo) numeris ir (ar) pavadinimas;

16.4. paraiška gauta pasibaigus nustatytam terminui;

16.5. pasibaigęs paraiškos galiojimo terminas;

16.6. paraiška pateikta lenktynėms, kurios yra anuliuotos. Paraiška lieka galioti, jeigu lenktynės yra atidėtos.

16.7 jeigu ristūnas pašalinamas iš vienu lenktynių dėl šių taisyklių nesilaikymo, susijusių su dalyvių skaičiaus ribojimu. Tokiu atveju ristūnas, jeigu tai leidžia paraiškų pateikimo terminai, gali būti registruojamas dalyviu kitose varžybose, vykstančiose tą pačią dieną arba po vienos dienos pertraukos;

16.8. iki paraiškų teikimo pabaigos nėra sumokamas, jei lenktynėms nustatytas, starto mokestis.

17. Jeigu pateikus paraiškas dalyvauti keliose lenktynėse, kurios vyks tą pačią dieną arba dvi dienas iš eilės, paraiška (paraiškos) nebuvo anuliuota atrankos būdu, o ristūnas vis tik lieka registruotas lenktynėms pažeidžiant šių taisyklių 10 punkto reikalavimą, ristūnas diskvalifikuojamas, o pareiškėjui gali būti skiriama bauda. Diskvalifikuotam ristūnui startavus, jis gali būti pašalintas iš asociacijos organizuojamų lenktynių iki 2 mėnesių laikotarpiui.

18. Paraišką pripažinus negaliojančia, bauda ir starto mokestis nėra mokamas. Jeigu ristūnas, nepaisant to, kad paraiška pripažinta negaliojančia, deklaruojamas lenktynėms, turi būti sumokėtas visas starto mokestis. Jeigu numatyta sąlyga, kad šio mokesčio nėra, gali būti skiriama bauda.

19. Jeigu nuo ristūno deklaravimo lenktynėms, nesvarbu, dėl kokios priežasties, išskyrus iškastravimo atvejį, ristūnas nebėra kvalifikuotas ir apie tai asociacija prieš pateikiant paraišką buvo informuota, staro mokestis arba bauda nėra mokama.

III. DALYVAVIMO LENKTYNĖSE SĄLYGOS

3.1. Ristūnams keliami reikalavimai

20. Lenktynėse turi teisę dalyvauti tik tie ristūnai, kurie teisės aktų nustatyta tvarka:

20.1. turi išduotą arklinių šeimos tapatybės nustatymo dokumentą, kuriame turi būti nurodyta, kad ristūnas buvo paskiepytas nuo infekcinių ligų pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius veterinarinės sanitarijos reikalavimus;

20.2. įrašyti į Lietuvos, valstybės narės arba trečiosios šalies veisimo įstaigos, įtrauktos 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2016/1012 dėl zootechninių ir genealoginių reikalavimų, taikomų grynaveislių veislinių gyvūnų ir hibridinių veislinių kiaulių veisimui, prekybai jais bei jų genetinės medžiagos produktais ir jų įvežimui į Sąjungą, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentas (ES) Nr. 652/2014, Tarybos direktyvos 89/608/EEB ir 90/425/EEB bei panaikinami tam tikri gyvūnų veisimo srities aktai (toliau – Gyvūnų veisimo reglamentas) (OL 2016 L 171, p. 66) 34 straipsnio nustatyta tvarka į veisimo įstaigų sąrašą, ristūnų kilmės knygą ir turi išduotą kilmės pažymėjimą.

21. Šių taisyklių nustatyta tvarka organizuojamose lenktynėse draudžiama dalyvauti:

21.1. ristūnui, gimusiam klonavimo būdu;

21.2. ristūnui, jei naudojamos priemonės, skirtos palengvinti jam kvėpavimą, arba jei po 2005 metų liepos 1 dienos jam be ligos klinikinių įrodymų padaryta dėl oro patekimo į nosies takus pakeitimo operacija;

21.3. ristūnui, jeigu jis buvo paskiepytas likus iki lenktynių pradžios mažiau laiko, nei nurodyta skiepų instrukcijoje;

21.4. kumelaitei, jeigu ji buvo sukergta būdama 2 arba 3 metų amžiaus;

21.5. kumelingai kumelei, jei po jos kergimo praėjo daugiau kaip 150 dienų. Tais pačiais metais organizuojamose lenktynėse teisė dalyvauti tos rūšies lenktynėse jai suteikiama tik tuo atveju, kai savininkas pateikia teisės aktų nustatyta tvarka veterinarijos gydytojo išduotą pažymą, paneigiantį jos kumelingumą;

21.6. kumelei nepraėjus 150 dienų po kumeliuko atvedimo.

22. Lenktynėse dalyvaujančių ristūnų amžiaus ribojimai:

22.1. kumelėms leidžiama dalyvauti lenktynėse 2 – 10 metų amžiaus imtinai.

22.2. eržilams leidžiama dalyvauti lenktynėse 2 – 14 metų amžiaus imtinai.

23. Lenktynėse leidžiama dalyvauti tik tiems ristūnams, kurie atitinka šių taisyklių 20 punkto nuostatas. Ristūnai neatitinkantys šių taisyklių reikalavimų turi būti diskvalifikuojami.

24. Jeigu kumelaitė, ristūnas ar kumelė, kuriems šių taisyklių nustatyta tvarka draudžiama dalyvauti lenktynėse, jose dalyvavo, yra diskvalifikuojami iš visų lenktynių, kuriose jie dalyvavo draudžiamuoju laikotarpiu, o ristūno savininkui gali būti skiriama bauda.

25. Ristūno, atvykusio į treniruočių aikštyną arba į hipodromą, lydymasis dokumentas yra arklinių šeimos tapatybės nustatymo dokumentas, kurio nepateikus ristūnas negali būti įleidžiamas į treniruočių aikštyną arba hipodromą.

26. Ristūno išorės požymiai ir jų aprašymas lydimojuose dokumentuose turi atitikti. Užfiksavus tokį neatitikimą visų su tuo susijusių aplinkybių patikrinimas yra būtinas.

27. Šių taisyklių 26 punkte numatytu atveju atlikus patikrinimą ir patvirtinus, kad ristūno išorės požymiai nesutampa su jo lydimoju dokumentu arba lydymasis dokumentas suklastotas, toks ristūnas yra diskvalifikuojamas.

3.2. Slapyvardžio suteikimas ristūnui

28. Ristūno savininkui, nenorinčiam atskleisti ristūno tikrojo vardo, gali būti leista vartoti slapyvardį. Slapyvardžio suteikimo laikas gali būti ribotas.

29. Dėl slapyvardžio suteikimo turi būti raštu kreipiamasi į asociaciją. Ristūno savininko mirties atveju sutikimą vartoti slapyvardį duoda jo artimieji.

30. Ristūno savininko, gyvenančio už Lietuvos Respublikos ribų, vartojamas ristūno slapyvardis yra laikinai pripažįstamas Lietuvos Respublikoje, jeigu su šiuo slapyvardžiu jo ristūnas lenktyniauja toje šalyje, kurioje jis gyvena.

3.3. Lenktynių aprangai keliami reikalavimai

31. Teisė lenktyniauti suteikiama (apribojama) atsižvelgiant į sportinės aprangos spalvų registravimą. Ristūnas gali dalyvauti lenktynėse, kurios vyksta pagal šių taisyklių reikalavimus, tik tuo atveju, jeigu Lietuvos Respublikoje jis priklauso savininkui, kurio sportinės aprangos spalvos buvo užregistruotos šių taisyklių nustatyta tvarka, o už Lietuvos Respublikos ribų – jeigu jis priklauso savininkui, kurio spalvos yra užregistruotos pagal tos valstybės teisės aktų nustatytus reikalavimus.

32. Kai keletas ristūnų, priklausančių tam pačiam savininkui, dalyvauja tose pačiose lenktynėse, tik vienas vadeliotojas ar jojikas turi dėvėti užregistruotą spalvų aprangą, kiti privalo skirtis nuo jo, ryšėdami skirtingų spalvų šalikėlius.

33. Asmeniui, pažeidusiam šių taisyklių 31 – 32 punktuose numatytus reikalavimus, gali būti skiriama bauda, o ristūnas gali būti diskvalifikuotas.

IV. PRIZINIS FONDAS

4.1. Bendrosios nuostatos

34. Lenktynių nugalėtoju pripažįstamas tik vienas ristūnas, išskyrus atvejus, kai ristūnai finišuoja kartu. Kartu finišavusiais ristūnais pripažįstami du arba keli tuo pačiu metu finišo liniją pasiekę ristūnai, kai lenktynių teisėjas neturi galimybės suteikti pirmenybę kuriam nors iš jų.

35. Lenktynėse kartu finišavę ristūnai traktuojami kaip tokių lenktynių (prizo) nugalėtojai, jei tai susiję su jų atleidimu nuo dalyvavimo tose lenktynėse, kurios laimėtojams nėra privalomos.

36. Pagal specialų dovanojimo aktą pinigų sumos, gautos iš dalyvių mokesčių, už baudas bei skirtos prizines vietas užėmusiems ristūnams, nėra laikomos prizų, net jei lenktynių programoje tai būtų nurodyta.

4.2. Dviejų hitų prizai

37. Jeigu prizo laimėjimo eiga numatyta dviem hitais, tai dalyvavimas abiejuose hituose yra būtinas. Nugalėtojas ir prizininkas nustatomas pagal sekundžių sumą, surinktą abiejuose hituose. Surinkus vienodą sekundžių sumą, pirmenybę gauna ristūnas, turintis aukštesnę vietą. Diskvalifikavus ristūną viename iš hitų, jo rezultatas laikomas paskutiniu.

38. Jeigu prizo laimėjimas numatytas su dviem ar keliais pusfinaliais, į finalinį važiavimą patenka iš anksto aptartas skaičius ristūnų, užėmusių aukščiausias vietas pusfinaliuose. Ristūnams, nepatekusiems į finalą, gali būti numatytas paguodos prizas. Hipodromo lenktynių takai paskirstomi pagal užimtas vietas.

39. Prizinės sumos gali būti numatomos tiek finale, tiek ir pusfinaliuose bei paguodos važiavime. Prizo vertė pusfinaliuose turėtų būti ne mažiau kaip 1/4 finalinio prizo, o paguodos važiavime – daugiau negu 1/4 finalinio prizo vertės.

40. Pusfinaliuose, priklausomai nuo dalyvaujančių ristūnų skaičiaus, gali būti 2 arba 3 važiavimai.

41. Pusfinalių, finalo ir paguodos prizo distancijos gali būti skirtingos.

4.3. Handikapas

42. Pagal lenktynių sąlygas starto vieta atitraukiama atgal, kai ristūnas tais metais laimėjo ar lenktyniavo, arba perkeliama į priekį, kai ristūnas tais metais nelaimėjo ar lenktynėse nedalyvavo. Metai skaičiuojami nuo sausio 1 dienos, prieš lenktynių dieną.

43. Jeigu lenktynių sąlygos reikalauja prizo arba nustatytos sumos laimėtoji taikyti starto linijos atitraukimą atgal, šis atitraukimas yra taikomas ristūnams, laimėjusiems šiuos prizus arba šias sumas prieš arba po jų paraiškų pateikimo.

44. Jeigu ristūnai nelaimėjo prizų arba piniginių sumų ir tuo pagrindu jiems yra nustatomas starto linijos perkėlimas į priekį, jie praranda teisę tuo pasinaudoti, jeigu laimi šiuos prizus arba šias pinigų sumas po paraiškų dalyvauti lenktynėse pateikimo.

45. Jeigu yra numatytas starto linijos atitraukimas atgal, tai taikoma tik ristūnams, kurie finišavo pirmi.

46. Jeigu lenktynių sąlygos nurodo starto liniją atitraukti atsižvelgiant į laimėtų sumų dydį, pinigų suma apskaičiuojama pagal šių taisyklių reikalavimus. Lenktynių distancijos, išskyrus priešingas sąlygas, nustatomos pagal lenktynėse laimėtų sumų visumą.

47. Kartu finišavusiems prizo laimėtojams yra taikomas starto linijos atitraukimas, kuris yra privalomas šio prizo nugalėtoji.

48. Lenktynėse, kuriose starto linijos atitraukimas nustatomas atsižvelgiant į laimėto prizo vertę arba į laimėtų pinigų sumą, ristūnai laikomi laimėjusiems tik savos dalies sumą.

49. Išskyrus išimtis, starto linijos perkėlimas į priekį arba atitraukimas atgal nesumuojamas, taikomi tik patys didžiausi perkėlimo ar atitraukimo atstumai.

50. Handikapai pagal atstumus rengiami ristūnams ne jaunesniems kaip trejų metų, 1600 m ir ilgesnėse distancijose, priklausomai nuo hipodromo tako ilgio ir jo būklės.

51. Išbandant ristūnus handikapuose, pagrindinės distancijos starto linijoje rikiuojami jauni arba su žemiausiais pasiektais rezultatais ristūnai. Starto linijos tarp ristūnų išdėstomos 20 m intervalu.

52. Handikapai pagal išlošiamas sumas rengiami tik vienos amžiaus grupės ristūnams. Vienintelis kriterijus paskirstant distancijas gali būti tik kiekvieno ristūno išlošta pinigų suma.

53. Distancijų skirtumai visuose handikapuose neturi viršyti: trejų metų ristūnams – 60 m, ketverių metų ir vyresniems ristūnams – 80 metrų.

V. LENKTYNIŲ VYKDYMUI KELIAMI REIKALAVIMAI

5.1. Hipodromų įrengimas

54. Lenktynės organizuojamos hipodromuose su specialiai įrengtais takais, kurių vidinėje pusėje turi būti distancijos dalis (ketvirčius) žymintys stulpeliai su atitinkamais užrašais, taip pat startą ir finišą žymintys ženklai.

55. Hipodromo lenktynių tako ilgis turi būti ne trumpesnis kaip 800 metrų, plotis – 12 metrų.

56. Lenktynių tako ilgis prieš lenktynes arba po eilinio remonto išmatuojamas surašant matavimo aktą. Takas matuojamas plienine juosta 75 centimetrų atstumu nuo vidinės tako briaunos.

57. Lenktynių takai posūkiuose turi būti su įrengtais viražais, kurių nuolydžio kampas, priklausomai nuo tako ilgio, turi būti ne mažiau kaip 3 laipsniai ir ne daugiau kaip 11 laipsnių.

5.2. Lenktynių inventorių ir jo naudojimas

58. Ristūnų lenktynėse naudojamus įvairių modelių lenktyninius vežimėlius privalo patvirtinti asociacijos, nurodydamos, kad atsakomybė už jų kokybę tenka gamintojui arba vartotojui, kai pasibaigęs garantinis laikotarpis. Lenktyninių vežimėlių modeliai yra tvirtinami ir jų sąrašas skelbiamas asociacijos nustatyta tvarka.

59. Ristūnų lenktynėse lenktyniniu vežimėliu tamsios spalvos ir ne ilgesnį kaip 125 cm vytinį privaloma laikyti vertikaloje padėtyje arba atremtą į petį.

60. Nuo lenktynių starto iki finišo vadeliotojas privalo kojas laikyti įkišęs į vežimaičio kilpas.

61. Draudžiama naudoti pavadį su metaliniais priedais, galinčiais sužeisti ristūną.

62. Vadeliotojui ar jojikui, kuris nesilaiko šių taisyklių 58-61 punktuose numatytų reikalavimų, gali būti skiriama viena iš šių taisyklių VI skyriuje numatytų nuobaudų.

63. Jeigu vadeliotojas, lenktyniaudamas distancijoje, muša vytinu per lenktyninio vežimėlio ienas, jis pašalinamas iš lenktynių.

5.3. Privalomos procedūros prieš lenktynes

64. Prieš kiekvienas lenktynes garsinis signalas praneša svėrimo pradžią. Svėrimo procedūra negali būti paskelbta anksčiau negu nustatyta lenktynių programoje.

65. Ristūno patvirtinimo tvarka:

65.1. pareiškėjai privalo patvirtinti apie jų ristūno dalyvavimą lenktynėse;

65.2. kiekvienose lenktynėse, išskyrus šiose taisyklėse numatytas išimtis, patvirtinimo laikas baigiasi praėjus 5 min. po signalo, pranešančio svėrimo procedūrų pradžią;

65.3. laikantys šių taisyklių 65.2 papunkčio reikalavimų, galimi lenktynių programos pakeitimai turi būti paskelbti lenktynių dalyviams ir žiūrovams;

65.4. ristūnų, užregistruotų lenktynėms, vadeliotojai ar jojikai, prieš stodami į starto vietą, privalo išklausti lenktynių teisėjo nurodymus;

65.5. jeigu ristūnas lenktyniauja neįvykdžius nustatytų dalyvavimo patvirtinimo reikalavimų, jis diskvalifikuojamas, net jeigu jo užimta vieta finiše nesuteikia jam teisės į prizą.

66. Jeigu ristūnas, kuris buvo užregistruotas lenktynėms, iš jų atšaukiamas, lenktynių teisėjas privalo prašyti trenerį arba pareiškėją pasiaiškinti. Jeigu paaiškinimas nepagrįstas, gali būti skiriama bauda.

67. Reikalavimas vadeliotojams ir jojikams prisistatyti:

67.1. prieš lenktynes baigiantis laikui, skirtam paraiškai pateikti, kiekvienas vadeliotojas ar jojikas su lenktynių apranga privalo prisistatyti lenktynių teisėjams paskirtoje vietoje, nesvarbu, kokios ristūnų lenktynės vyks – lenktyniniu vežimėliu ar su raiteliu (pabalnotais ristūnais);

67.2. lenktynėse lenktyniaujantis ristūnas yra diskvalifikuojamas, net jeigu pagal ristūnų klasifikaciją finiše nesuteikiama jam teisė į prizą, jei jo jojikas neprisistato prieš šias lenktynes už svėrimą atsakingam asmeniui. Dėl šio sprendimo (iki signalo, pranešančio svėrimo prieš lenktynes pabaigą) gali būti pateikta pretenzija, kuri turi būti išnagrinėta nedelsiant;

67.3. lenktynių teisėjai gali atleisti vadeliotojus ar jojikus nuo būtinybės prisistatyti jiems prieš kiekvieną bėgimą tik tuo atveju, jei programos reikalavimus atitinkantis patikrinimas atliekamas prieš vadeliotojų ar jojikų išėjimą ant tako. Tada vadeliotojas ar jojikas būtinai privalo prisistatyti lenktynių teisėjams iki pirmųjų lenktynių, kuriose jie dalyvauja.

68. Privalomas lenktynių aprangos patikrinimas:

68.1. lenktynių aprangą sudaro: apsauginis šalmas, striukė ilgomis rankovėmis, balta apykaklė, baltos kelnės, auliniai batai (pabalnotų ristūnų lenktynėms) arba juodi bateliai;

68.2. atsižvelgiant į oro sąlygas, leidžiama naudoti šalną ir kelnes iš sintetinės medžiagos.

69. Vadeliotojui ar jojikui, kuris nedėvi visos aprangos arba dėvi nešvarią ir netvarkingą aprangą gali būti skiriama bauda.

70. Svorio kontrolė ir apribojimai:

70.1. ristūnų lenktynėse kiekvieno jojiko reikalaujama patvirtinti savo svorį (be batų, flanelės diržo, pavadžio ir vytinio). Lenktynių teisėjai privalo kontroliuoti, bet apgaulės atveju jie neatsako už šio svėrimo metu galimas klaidas;

70.2. ristūnų lenktynėse su raiteliu, nesant kitų nurodymų, raitelio svoris nustatomas pagal ristūnų amžiaus grupes: 3 metų – 60 kg; 4 metų – 63 kg; 5 metų ir daugiau – 67 kg; 3 ir 4 metų kumelaitės neša 2 kg mažiau negu nekastruoti arba kastruoti kumeliukai;

70.3. ristūnų lenktynėse lenktyniniu vežimėliu, jeigu nėra kitų nurodymų, leidžiamas bet koks vadeliotojo svoris.

71. Distancijos kontrolė vykdoma šia tvarka:

71.1. lenktynėse su jėgų išlyginimu distancijoje treneriai arba jų įgalioti asmenys privalo asmeniui, atsakingam už svėrimą, patvirtinti, kokį nuotolį turi bėgti jų ristūnai, atsižvelgiant į lenktynių sąlygas ir į lenktynių programos nurodymus;

71.2. pateikus paraišką, distancijos pakeisti negalima;

71.3. lenktynių teisėjas privalo neleisti startuoti ristūnui, jei jo treneris arba pareiškėjas pareiškia norą, kad ristūnas lenktyniautų kitoje distancijoje negu buvo deklaruota svėrimo metu;

71.4. už jojiko svorį ir už distancijas, kuriose ristūnai registruojami bėgti, atsako pareiškėjai;

71.5. pasikeitimai, įvykę užregistravus ristūną lenktynėms, turi būti tinkamai įforminti;

72. Jeigu dėl *force majeure* aplinkybių ar kitos priežasties ristūnas negali dalyvauti lenktynėse, tai, remiantis trenerio arba pareiškėjo prašymu, jam leidžiama nelenktyniauti. Jeigu ristūnas po leidimo nedalyvauti vis tiek lenktynėse dalyvauja, jis yra diskvalifikuojamas, o jo treneriui arba pareiškėjui skiriama bauda.

73. Pretenzija dėl prieš startą privalomų procedūrų gali būti pateikta prieš signalą, skelbiantį svėrimo prieš lenktynes pabaigą. Pretenzija turi būti išnagrinėta nedelsiant.

5.4. Dopingo kontrolė

74. Ristūnų, vadeliotojų ir jojikų dopingo kontrolė atliekama šia tvarka:

74.1. ristūnui, užregistruotam lenktynėms, nuo paraiškos pateikimo momento, net jei jis nelenktyniauja, negali būti skiriama uždrausta medžiaga. Jo audiniuose, kūno skysčiuose, išskyrose ir bet kurioje kūno dalyje negali būti jokios uždraustos medžiagos arba jokios kitos medžiagos, kuri pagal kilmę nesusijusi su normaliu, įprastu pašaru;

74.2. jeigu po paraiškos pateikimo ristūnui gydyti prireikia skirti uždraustą preparatą, treneris privalo deklaruoti ristūno pasitraukimą iš lenktynių ir teisės aktų nustatyta tvarka veterinaro išduotą pažymą;

74.3. nė treniruotėms registruoto ristūno audiniuose, kūno skysčiuose, išskyrose arba bet kurioje kitoje kūno dalyje neturi būti jokios draudžiamos medžiagos, kurios buvimo nepateisina paskirto gydymo vaistų receptas;

74.4. nei vienas treniruojamas ristūnas, siekiantis dalyvauti šių taisyklių reglamentuojamose lenktynėse, negali tapti manipuliacijos krauju objektu;

74.5. treneris, kuriam patikėta ristūno priežiūra, privalo tinkamai apsaugoti jį nuo šių taisyklių draudžiamų medžiagų skyrimo;

74.6. treneris turi būti susipažinęs ir su galimų gydymo būdų, taikomų ristūnams, pasekmėmis. Jis visiškai atsako už jo žinioje esančių ristūnų pašarą, gyvenimo ir laikymo sąlygas, apsaugą ir saugumą. Jis privalo eilės tvarka numeruoti kiekvieną receptą, susijusį su jam patikėtu ristūnų gydymu, ir juos bent dvylika mėnesių saugoti tam tikslui skirtame aplanke. Kontroliuojančios institucijos įgaliotas asmuo turi teisę bet kada susipažinti su šiuo trenerio receptų aplanke;

74.7. lenktynių teisėjai gali pradėti patys arba nurodyti vienam ar keliems kompetentingiems asmenims pradėti bet kurio ristūno, užregistruoto šioms lenktynėms, patikrinimą ir imtis būtinų priemonių, t. y. liepti ištirti audinių, kūno skysčių, išmatų ar kitų kūno dalių biologinius mėginius, laikantis Lietuvos Respublikoje galiojančių teisės aktų;

74.8. lenktynių teisėjai nurodo paimti teisės aktų numatytus biologinius ėminius visų ristūnų, kurių elgsena prieš, per arba iš karto po lenktynių atrodo įtartina. Teisės aktų numatyti biologiniai ėminiai paimami ir tuo atveju, jei to prašo ristūno savininkas ar treneris. Visais tokiais atvejais treneriui nurodoma ristūną nedelsiant pristatyti asmeniui, atsakingam už biologinių ėminių paėmimą;

74.9. jeigu trenerio ar jo atstovo nebus ėminio paėmimo procedūros metu, jie negalės pateikti jokios pretenzijos dėl ėminio paėmimo teisėtumo;

74.10. jeigu treneris arba jo atstovas nepasirašo ėminio paėmimo protokolo, vis tiek laikoma, kad ėminio paėmimo procedūros buvo įformintos tinkamai, o treneris ar jo įgaliotas atstovas yra laikomas susipažinęs su ėminio procedūrų atlikimo tvarka;

74.11. ėminių paėmimas, jų laikymas ir tyrimas yra atliekami Lietuvos Respublikoje galiojančių teisės aktų nustatyta tvarka;

74.12. kiekvienas asmuo, lenktyniaujantis lenktynėse, turi būti susipažinęs su ristūnui skirtų preparatų veikimo pasekmėmis ir įsipareigoja leisti paimti ėminius dėl draudžiamų medžiagų, jų metabolitų, izomerų, ištyrimo arba padėti išaiškinti draudžiamo gydymo metodo skyrimą;

74.13. uždraustųjų medžiagų sąrašas sudaromas ir skelbiamas Lietuvos Respublikos teisės aktų ir tarptautinių susitarimų nustatyta tvarka;

74.14. vadeliotojas ar jojikas negali į jam paskirtas patalpas hipodrome įnešti draudžiamų medžiagų, švirkštų arba kitų priemonių.

75. Už dopingo kontrolei keliamų reikalavimų nesilaikymą gali būti skiriama viena iš šių taisyklių VI skyriuje numatytų nuobaudų.

5.5. Teisėjų kolegijos sudarymas

76. Lenktynėms asociacija savo nustatyta tvarka iš ne mažiau kaip iš trijų asmenų turi sudaryti teisėjų kolegija, kurią sudaro: vyriausiasis teisėjas, vyriausiojo teisėjo pavaduotojas, teisėjas laikininkas, teisėjas sekretorius, starto teisėjas, aikštės teisėjas (stiuartas), hipodromo administracijos atstovas, teisėjas ir kiti. Lenktynių metu teisėjų kolegijai gali būti priskiriamas papildomas personalas: budintis medicinos darbuotojas, budintis veterinarijos gydytojas ir kiti.

77. Vyriausiasis teisėjas – teisėjų kolegijos pirmininkas, kuris:

77.1. užtikrina griežtą taisyklių laikymąsi lenktynių metu;

77.2. vadovauja ir duoda nurodymus teisėjų kolegijai ir jai priskirtam personalui;

77.3. pasirašo lenktynių pirminius dokumentus ir protokolą;

77.4. tvirtina duomenis apie prizinių vietų paskirstymą, ristūnų išbraukimą iš programos, vadeliotojų pasikeitimus, duomenis totalizatoriui;

77.5. priima lenktynių dalyvių, techninio personalo, teisėjų kolegijos narių pretenzijas ir paaiškinimus dėl taisyklių pažeidimų.

78. Vyriausiasis teisėjas taip pat turi teisę:

78.1. lenktynių dieną išbraukti ristūnus iš lenktynių dalyvių sąrašų budinčiojo veterinarijos gydytojo arba starto teisėjo teikimu esant kinkinio, pakinktų, kaustymo defektams, kurių iki važiavimo negalima pašalinti, taip pat išvažiavus į startą vadeliotojui, neįrašytam į programą arba važiuojančiam važiavime, kuriame jis neįrašytas, neišvažiavus iš tako po perspėjimo, išvažiavus į startą neblaiviam;

78.2. kviesti į teisėjų kolegiją pažeidusius taisykles vadeliotojus ir gauti iš jų paaiškinimus;

78.3. nesėkmingo starto atveju grąžinti ristūnus pakartotinam startui varpo dūžiais, per radiją arba kitais signalais;

78.4. nušalinti teisėjų kolegijos narius neatlikus jiems pavestų užduočių;

78.5. medicinos darbuotojų teikimu pašalinti iš tos dienos lenktynių techninius darbuotojus, vadeliotojus, teisėjus.

79. Vyriausiojo teisėjo pavaduotojas:

79.1. tvarko lenktynių protokolų knygą;

79.2. kontroliuoja taisyklių laikymąsi ristūnų apšilimo ir lenktynių metu, užtikrina ryšį su aptarnaujančiais ir techniniais darbuotojais, fiksuoja ristūnų finišavimo eiliškumą.

80. Teisėjas laikininkas atsako už sklandų chronometrų arba kitos laiko matavimo aparatūros darbą, fiksuoja rezultatus distancijos ketvirčiuose (pagal pirmaujančią ristūną) ir kiekvieno ristūno rezultatą finiše.

81. Teisėjas sekretorius:

81.1. tvarko pirminę rezultatų apskaitą;

81.2. dalyvauja identifikuojant dalyvaujančius lenktynėse ristūnus.

82. Starto teisėjas:

82.1. kontroliuoja vadeliotojų su ristūnais prisistatymo į startą eigą, ar teisingai pritvirtinti numeriai;

82.2. duoda nurodymus išrikiuojant ristūnus, šiurkščiai pažeidus taisykles, atsiradus grėsmei kitų vadeliotojų ir ristūnų saugumui, turi teisę neleisti prasikaltusiam vadeliotojui su ristūnu startuoti.

83. Aikštės teisėjas (stiuartas):

- 83.1. tikrina, ar tvarkingi pakinktai;
  - 83.2. užtikrina dalyvių saugų įvažiavimą ir išvažiavimą iš hipodromo tako;
  - 83.3. kontroliuoja ristūnų apšilimo eigą;
  - 83.4. duoda komandą nedalyvaujantiems važiavime dalyviams išvažiuoti iš lenktynių tako;
  - 83.5. aiškinasi nelaimingų atsitikimų priežastis, registruoja vadeliotojų ir trenerių pareikštas pretenzijas apie taisyklių pažeidimus ir nedelsdamas apie tai informuoja vyriausiąjį varžybų teisėją.
84. Hipodromo administracijos atstovas:
- 84.1. stebi ristūnų apšilimo eigą, užtikrina ryšį tarp teisėjų kolegijos narių ir žiūrovų;
  - 84.2. organizuoja tako paruošimą prieš lenktynes ir jo priežiūrą lenktynių metu;
  - 84.3. tikrina ryšio techninių priemonių patikimumą;
  - 84.4. kartu su teisėjų kolegija sprendžia visus ūkinius klausimus, prižiūri tvarką hipodromo teritorijoje.
85. Teisėjas:
- 85.1. lenktynių metu kontroliuoja ristūnų taisyklingos risčios aliūrą, praneša vyriausiajam teisėjui apie šuolius, šuoliavimą, neteisingą risčią;
  - 85.2. kontroliuoja, kaip lenktynių dalyviai laikosi taisyklių reikalavimų, apie pastebėtus trūkumus praneša vyriausiajam teisėjui.
86. Budintysis veterinarijos gydytojas:
- 86.1. stebi ristūnų sveikatos būklę, suteikia būtiną pagalbą traumų ir netikėtų susirgimų atvejais, esant reikalui, pristato vyriausiajam teisėjui raštišką pranešimą, kurių ristūnų negalima leisti startuoti;
  - 86.2. tikrina, ar ristūnai tinkamai pakaustyti, vadovauja budinčio kalvio darbui;
  - 86.3. dalyvauja identifikuojant ristūnus, nustatant jų amžių;
  - 86.4. fiksuoja žiaurus elgesio su ristūnais atvejus ir apie tai praneša varžybų vyriausiajam teisėjui;
  - 86.5. dalyvauja paimant ristūnų kraują dopingo kontrolei bei surašant kraujo paėmimo aktą.
87. Budintysis medicinos darbuotojas:
- 87.1. teikia pirmąją medicinos pagalbą vadeliotojams, personalui ar žiūrovams;
  - 87.2. vyriausiojo teisėjo nurodymu arba savo iniciatyva atlieka lenktynių personalo ir vadeliotojų narkologinę kontrolę;
  - 87.3. teikia vyriausiajam teisėjui pranešimą, kuriame nurodoma, kurie vadeliotojai dėl sveikatos būklės negali dalyvauti lenktynėse.

5.6. Lenktynių vykdymo reikalavimai

88. Treneris negali lenktyniauti su ne savo treniruojamu ristūnu tose lenktynėse, kuriose dalyvauja vienas arba keletas jo žirgyno ristūnų.

89. Vadeliotojas ar jojikas, dalyvaujantis lenktynėse su vienu arba keletu ristūnų, kurie jam priklauso visiškai ar iš dalies, gali vadelioti ar joti tik jam priklausančiu ristūnu. Vadeliotojas ar jojikas, lenktynėse turintis vieną ar keletą jam arba jo šeimos nariui (nariams) visiškai arba iš dalies priklausančių ristūnų, negali vadelioti ar joti kitam savininkui priklausančiu ristūnu.

90. Ristūnai dalyvaujantys lenktynėse, privalo būti įvykdę minimalius kvalifikacinius normatyvus, lenktyniaudami ne trumpesnėje kaip 2000 m. distancijoje:

90.1. Dvejų metų ristūnai – iki 1:33,00;

90.2. Trejų metų ristūnai – iki 1:26,00;

90.3. Ketverių ir vyresni ristūnai – iki 1:24,00.

91. Lenktynės, susijusios su asociacijos selekcinės programos vykdymu, rengiamos laikantis šių reikalavimų:

91.1. programoje apie važiavime dalyvaujančius ristūnus nurodomi šie duomenys: važiavimo numeris ir data, kuriame ristūnas paskutinį kartą dalyvavo, tako numeris, ristūno vardas, veislė, lytis, spalva, gimimo metai, kilmė, gimimo vieta, savininkas, asmeninis ristūno rekordas, perskaičiuotas į 1000 m distanciją, nurodant hipodromą ir distanciją, paskutinių trijų pasirodymų pajėgumo rezultatai, vadeliotojo vardas, pavardė, šalmo ir striukės spalva. Pabaigoje parašomos išimtys – „leidžiama iš paskos“, „tiesiai į startą“ ir t. t. Priskiriant ristūną lenktyniauti tam tikrai reitingo grupei, vadovaujamosi jo pasiektu aukščiausiu asmeniniu rezultatu – rekordu ir paskutinių trijų lenktynių laiko rezultatais;

91.2. į vežimėlius pakinkyti ristūnai išbandomi lenktynėse tam tikromis amžiaus grupėmis, o nuo trejų metų – ir greičio savybių išryškinimo lenktynėse;

91.3. lenktynių standartinės distancijos – 1600, 2100, 2600 ir ne ilgesnėje kaip 4000 metrų. Priklausomai nuo hipodromo gali būti lenktyniaujama ir kitose distancijose;

91.4. jaunesniems nei 2 metų ristūnams neleidžiama lenktyniauti lenktyniniu vežimėliu ir risčia pabalnotais ristūnais;

91.5. dvejų metų ristūnams trumpiausia distancija yra 1600 metrų, ilgiausia – 2100 metrų, lenktyniaujama vieno hito distancijoje;

91.6. trejų metų ristūnams iki kovo 31 dienos trumpiausia distancija yra 1600 metrų, ilgiausia – 2600 metrų, lenktyniaujama vieno hito distancijoje. Nuo balandžio 1 dienos trumpiausia – 1600 metrai, leidžiama lenktyniauti dviejų hitų distancijoje;

91.7. ketverių metų ir vyresniems ristūnams trumpiausia distancija – 1600 metrų, lenktyniaujama vieno ar dviejų hitų distancijoje; 2100 m, 2600 m ir 3200 m distancijose lenktyniaujama vieno hito distancijoje;

91.8. penkerių metų ir vyresni ristūnai lenktyniauja 1600 m vieno ar dviejų hitų distancijoje, iki 4000 m – vieno hito distancijoje;

91.9. handikapo lenktynių sąlygose nurodyta distancija visada bus laikoma trumpiausia distancija;

91.10. jei nenumatyta, kad handikapas, atsižvelgiant į ristūnų amžiaus ir lyties skirtumus, reguliuojamas raitelio svoriu, reguliavimas atliekamas tik distanciją perkeltant atgal arba į priekį;

91.11. jei lenktynių metu vienas ar keletas bėgimų rezervuojami tik vadeliotojams mokiniams ar jojikams mokiniams (toliau – mokiniai), tai turi būti iš anksto numatyta lenktynių programoje. Vyresni nei 16 metų asmenys mokiniams registruojami asociacijos nustatyta tvarka. Mokiniais, sveriantiems nuo 55 kg, leidžiama joti visose lenktynėse, kurių prizo vertė pinigais yra lygi arba mažesnė kaip 3000 eurų, ir kuriose dalyvaujama risčia pabalnotais ristūnais;

91.12. ristūnų lenktynių starto mokestį nustato asociacija tačiau jis negali būti didesnis nei 2–5 proc. lenktynių prizų fondo vertės;

91.13. jokiose lenktynėse tiems patiems ristūnams neleidžiama bėgti ir su vežimėliu, ir pabalnotiems;

92. Jeigu pagal šias taisykles organizuojamose lenktynėse lenktyniauja tik kumeliukai, privaloma, atsižvelgiant į amžių ir lytį, lenktynių sąlygose vartoti vieną iš šių formuluočių:

92.1. jeigu leidžiama lenktyniauti tik nekastruotų ristūnų arba iškastruotų ristūnų prieaugliui:

92.1.1. nekastruotiems ir iškastruotiems ristūnams (iki 5 metų);

92.1.2. nekastruotiems ir iškastruotiems ristūnams (vyresniems nei 4 metų);

92.1.3. tik nekastruotiems ristūnams;

92.1.4. ristūnams, išskyrus iškastruotuosius (iki 5 metų);

92.1.5. ristūnams, išskyrus iškastruotuosius (vyresniems nei 4 metų);

92.2. jeigu leidžiama lenktyniauti tik kumelėms:

92.2.1. kumelaitėms (iki 5 metų);

92.2.2. kumelėms (vyresnėms nei 4 metų);

92.3. nekastruotų ristūnų, iškastruotų ristūnų arba kumelių nurodomas tik amžius arba gimimo metai;

92.4. nekastruotų ristūnų ir kumelių nurodomas tik amžius arba metai, pažymint „išskyrus iškastruotuosius“;

92.5. jeigu lenktyniauja tik kumeliukai, atvesti ir išauginti Lietuvos Respublikoje arba užsienio valstybėse, tačiau pagal galiojančią tvarką įrašyti į Lietuvos Respublikos ristūnų kilmės knygas, varžybų programoje privaloma nurodyti, kad tai nacionalinės lenktynės;

92.6. jeigu lenktyniaus kumeliukai, įrašyti į Lietuvos Respublikos ristūnų kilmės knygas neatsižvelgiant į jų atvedimo šalį, varžybų programoje privaloma nurodyti, kad tai – tarptautinės lenktynės;

92.7. jei kvalifikacijos sąlygos ir sąlygos, numatančios distancijos nukėlimą arba suteikiančios distancijos pranašumą neatitinka, pirmenybė teikiama kvalifikacijos sąlygoms.

93. Į roges ar rogutes pakinkyti ristūnai išbandomi ne jaunesni kaip trejų metų, vieno hito distancijose nuo 1600 m iki 4000 m.

94. Lenktynėse leidžiama dalyvauti: dvimečiais ristūnais – ne daugiau kaip tris kartus, trimečiais ristūnais – ne daugiau kaip keturis kartus, keturmečiais ir vyresniais ristūnais – ne daugiau kaip penkis kartus per mėnesį. Neleidžiama ristūnams lenktynėse dalyvauti tris dienas iš eilės.

95. Visų amžiaus grupių ristūnams leidžiama varžytis tik dėl vieno prizo per dieną ir ne daugiau kaip dėl dviejų prizų per savaitę, neskaitant vadeliotojų lenktynių.

96. Dvejų metų ristūnai išbandomi su to paties amžiaus ristūnais. Trejų ir ketverių metų ristūnus leidžiama išbandyti kartu su vieneriais metais vyresniais ristūnais, atsižvelgiant į jų asmeninius rekordus ir paskutinių trejų lenktynių laiko rezultatus.

97. Lenktynėse dėl prizo turi dalyvauti ne mažiau kaip keturi ristūnai, o respublikinėse lenktynėse – ne mažiau kaip penki ristūnai. Dėl pateisinamų priežasčių išbraukus didesnę ristūnų skaičių ir važiavime jų nelikus privalomo minimumo, leidžiama kelis važiavimus sujungti į vieną.

98. Ristūno savininko pageidavimu trejų metų ir vyresni ristūnai gali būti išbandomi standartinėje distancijoje rekordiniuose bėgimuose. Šios rūšies lenktynėse leidžiama kartu startuoti pagalbiniam ristūnui, tačiau finišuoti priekyje privalo išbandomas ristūnas. Pasiekus hipodromo arba Lietuvos Respublikos rekordą šioje išbandymo rūšyje būtina atlikti patikros testą, ar nebuvo vartojamas dopingas.

99. Rekordiniai rezultatai fiksuojami teisėjų kolegijos protokoluose, prie pasiekto rezultato įrašant raidę „R“. Nurodant ristūno absoliutų rekordą, pateikiami abu rekordai: pasiektas bendrame take ir pasiektas rekordinio bėgimo metu naudojant pagalbinį ristūną (su raide „R“).

100. Greičio standartus nustato hipodromai atsižvelgdami į amžiaus grupes ir metų laiką.

5.7. Startas

101. Laiko prieš startą kontrolę atlieka starto teisėjas.

102. Jeigu praėjus 15 min. po signalo, pranešusio svėrimo procedūrų pradžią, ne visi jojikai yra pasiruošę, starto teisėjas gali duoti startą tiems, kurie yra pasiruošę lenktyniauti.

103. Likus 3 min iki starto, ristūnai privalo prisistatyti teisėjų kolegijai. Asociacija turi teisę keisti prisistatymo laiką.

104. Vėluojančiam jojikui ar vadeliotojui, atsižvelgiant į aplinkybes, gali būti skiriama bauda.

105. Ristūnų perdavimo starto teisėjui tvarka:

105.1. starto teisėjui įsitikinus, kad visi vadeliotojai ar jojikai yra starto vietoje, ristūnai tampa pavaldūs starto teisėjui;

105.2. esant *force majeure* aplinkybėms arba vadeliotojo ar jojiko prašymui, starto teisėjas pagal savo tarnybinius įgaliojimus gali nuspręsti, kad ristūnas jam nepavaldus. Jo sprendimas yra neatšaukiamas ir iki starto signalo turi būti pateiktas asociacijos paskirtam vyriausiajam lenktynių teisėjui;

105.3. jeigu šių taisyklių 105.2 papunkte nurodytu būdu pašalinti ristūnai dalyvauja ristūnų lenktynėse, jie yra diskvalifikuojami, o vadeliotojui ar jojikui gali būti skiriama bauda;

105.4. kiekvienų ristūnų lenktynių starto vieta turi būti nustatyta burtų keliu.

105.5. iki starto signalo ristūnai turi judėti žingine, jiems gali būti duota komanda startuoti iš eigos;

105.6. handikapo lenktynėse starto teisėjas, prieš duodamas starto signalą, turi įsitikinti, kad kiekvienas lenktynių ristūnas yra svėrimo metu patvirtintoje distancijoje;

105.7. jeigu hipodrome neįrengti garsiniai ir vizualiniai starto signalai, skirti startui anuliuoti, starto teisėjas turi turėti asistentą vėliavininką. Vėliavėlė pastatoma ant bėgimo tako 200 m atstumu nuo starto linijos;

105.8. kai starto teisėjas nusprendžia, kad startas yra negaliojantis, jis privalo pakelti savo vėliavėlę, o jo asistentas vėliavininkas turi pakartoti šį gestą. Po šio signalo vadeliotojai ar jojikai privalo stabdyti ristūnus ir vėl stoti prie starto linijos;

105.9. starto teisėjas yra vienintelis teisėjas, nustatantis starto teisėtumą;

105.10. treneriui, nepakankamai išdresavusiam ristūną startuoti, nepriklausomai nuo to, koku būdu startuojama, gali būti skiriama bauda;

105.11. jeigu vadeliotojas ar jojikas nepaklūsta starto teisėjo reikalavimui arba stengiasi įgyti neteisėtą pranašumą, jam gali būti skiriama bauda arba ne daugiau kaip du mėnesius neleidžiama lenktyniauti visose asociacijos organizuojamose lenktynėse.

106. Startas gali būti duotas:

106.1. elastine juosta;

106.2. šviesos spinduliais;

106.3. starto mašinomis (autostartas);

106.4. voltu, ristūnams startuojant hipodromo nustatyta tvarka.

107. Duodant startą elastine juosta arba šviesos spinduliais ristūnai kviečiami išsirikiuoti starto teisėjo žinion ir startuoja esant šioms sąlygoms:

107.1. jeigu startuojama nuo vienos linijos, elastine juosta arba šviesos spinduliu užtveriamas bėgimo takas starto stulpo aukščiau. Plotas, kuriame ristūnai gali atsitraukti nuo finišo linijos, yra ribojamas elastine juosta arba šviesos spinduliu – 50 m nuo starto linijos atstumu;

107.2. handikapo lenktynėse starto vietoje starto linijos stulpelis, nuo kurio ristūnas gali judėti atgal, turi būti apribotas įtemptomis elastinėmis juostomis arba šviesos spinduliu, įtaisytu vienodu atstumu tarp visų starto stulpelių, įskaitant ir paskutinį;

107.3. starto komandos atitinka originalų nustatytą garsinį įrašą. Jis užtrunka 7 sekundes ir susideda iš šių elementų: komandos „Į startą“, sekundžių skaičiavimo atgaline tvarka nuo 5 iki 0 ir „Bip“ radijo signalo. Po komandos „1“ elastinės juostos paleidžiamos arba šviesos spindulys išjungiamas ir bėgimo takas tampa laisvas;

107.4. kai bėgimo takas su keliomis starto linijomis yra užtveriamas elastinėmis juostomis arba šviesos spinduliais, jie privalo būti įjungti arba išjungti paskelbus starto komandas per garsiakalbius;

107.5. vadeliotojas ar jojikas, užėmęs blogą padėtį, pats atsako už savo starto sąlygas;

107.6. starto teisėjas gali anuliuoti starto, skelbiamo per garsiakalbius, tvarką, jeigu:

107.6.1. sugenda starto paskelbimo aparatūra;

107.6.2. laikotarpyje tarp įvairių starto komandų įvyksta nelaimingas atsitikimas žmogui arba ristūnui;

107.6.3. ristūnas prieš nuskambant komandai „1“ išjungia elastinės juostos mechanizmą arba peržengia šviesos spindulį;

107.7. norėdamas anuliuoti starto tvarką, starto teisėjas privalo duoti garsinį ir vizualų signalą arba pakelti savo vėliavėlę. Pasirinkus pastarąjį veiksma, jo asistentas vėliavininkas atsistoja ant bėgimo tako 200 m atstumu nuo starto linijos ir pakelia savo vėliavėlę, taip pranešdamas vadeliotojams ar jojikams, kad startas yra anuliuotas ir bus kartojamas;

107.8. jeigu dėl neteisėto pranašumo, kurį ristūnas įgijo išjungdamas elastinę juostą arba peržengdamas šviesos spindulį, starto teisėjas yra priverstas pakartoti startą, vadeliotojui ar jojikiui gali būti skiriama bauda.

108. Startas mašinomis (autostartas) atliekamas šia tvarka:

108.1. davus pirmąjį signalą, autostarto mašina viename bėgimo tako taške, kuris pažymėtas raudonu skrituliu ir yra ne arčiau kaip 175 m iki starto stulpo, laukia ristūnų. Nuo šio momento ristūnai tampa pavaldūs starto teisėjui ir pagal starto teisėjo komandą užima jiems paskirtas vietas;

108.2. starto mašina, kad palengvintų ristūnų lygiavimą, pradeda lėtai ir tolygiai judėti į priekį iki oranžinio skritulio, esančio 150 m atstumu nuo starto linijos;

108.3. pravažiuojant šį skritulį, starto mašinos greitis, kol pasiekiamas žalias skritulys, esantis 75 m atstumu iki starto linijos, didėja ir ji pasitraukia, leisdama ristūnams pasiekti jų didžiausią greitį;

108.4. starto teisėjo komanda „Pirmyn“, paskelbta pravažius geltoną skritulį, įskaito startą ir starto kartoti nebegalima;

108.5. starto įžanginės procedūros gali būti kartojamos tik šiais atvejais:

108.5.1. esant starto mašinos techniniams nesklandumams;

108.5.2. įvykus nelaimingam atsitikimui;

108.5.3. vienam iš lenktynių dalyvių įgijus neteisėtą pranašumą, kai jis užvažiavo už starto mašinos sparnų;

108.5.4. lenktynių dalyviui buvus ne jam paskirtoje vietoje;

108.6. klaidingo starto atveju varžovai apie tai įspėjami garsiniu signalu. Šiuo atveju starto mašina nedelsdama nuvažiuoja nuo bėgimo tako ir atsistoja pradiniam taške. Starto teisėjas prižiūri, kad varžybų dalyviai užimtų savo vietą ir joje būtų;

108.7. jeigu dėl kokios nors priežasties starto mašina negali būti naudojama, startas yra duodamas pagal tokią pat schemą kaip ir naudojant starto mašiną;

108.8. varžovas, nesilaikantis jam paskirtos vietos arba įgijęs neteisėtą pranašumą, gali būti diskvalifikuotas tuoj pat po starto užskaitymo.

109. Ristūnas, su kuriuo pavojinga startuoti pirmoje eilėje, suderinus su vyriausioju teisėju, gali būti leidžiamas „iš paskos“. Jeigu ristūnas leidžiamas „iš paskos“, jis turi startuoti antroje eilėje toje pozicijoje, kuri atiteko burtų keliu. Jeigu važiavime dalyvauja daugiau ristūnų, negu telpa vienoje eilėje, ristūnai eilės tvarka rikiuojasi už pirmųjų nugarų, bet ne daugiau kaip pusei, kiek yra pirmoje eilėje.

110. Važiavimo dalyvis gali pasilikti starte tik avarijos atveju, nepaklusus ristūnui arba pagal starto teisėjo komandą. Jeigu ristūnas nedalyvavo starte, tai laikoma pažeidimu.

111. Iki starto linijos kirtimo niekas iš važiavimo dalyvių neturi teisės keisti savo starto numeriu fiksuoto tako.

112. Starte visi važiavimo dalyviai turi užtikrinti drausmę ir besąlygiškai klausyti starto teisėjo nurodymų, kuriam suteikiama teisė už taisyklių ir drausmės pažeidimus neleisti startuoti prasižengusiam vadeliotojui, pranešant pražangos pobūdį vyriausiajam teisėjui.

113. Važiavimo pradžia fiksuoja starto teisėjo komanda – nuleista vėliavėlė, vyriausiojo teisėjo signalas, kertant starto liniją pirmam ristūnui, paleidžiami chronometrai.

114. Visi ristūnai, kirtę starto liniją pagal starto teisėjo komandą, laikomi dalyvavę važiavime.

115. Važiavimo dalyviams pradėjus važiavimą be starto teisėjo komandos ir vyriausiojo teisėjo signalo, važiavimas neužskaitomas.

116. Bauda gali būti paskirta vadeliotojui ar jojikai, kuris:

116.1. sulaikė starto paskelbimą;

116.2. nevykdė starto teisėjo nurodymų;

116.3. bandė įgyti neteisėtą pranašumą, išvažiuodamas (išjodamas) už starto mašinos sparnų;

116.4. trukdė varžovui arba užkliudė starto automobilį;

116.5. išprovokavo klaidingą startą;

116.6. nestovi jam paskirtoje vietoje.

117. Prasižengus pakartotinai, vadeliotojas ar jojikas gali būti pašalintas iš lenktynių.

5.8. Lenktynių eigos kontrolė, draudimai

118. Vadeliotojai ir jojikai privalo žinoti, kokią distanciją jie turi įveikti.

119. Vadeliotojui ar jojikai, kuris apsiriko distancijoje gali būti skiriama bauda arba atimta teisė iki 3 mėnesių dalyvauti asociacijos organizuojamose lenktynėse.

120. Kai ristūnas lenktyniaudamas nujoja nuo bėgimo tako arba kai jo pakinktai dėl jojiko ar vadeliotojo tyčinių manevrų nuolat gadina bėgimo tako apvadą, jis gali būti diskvalifikuotas, net jeigu jo klasifikacija finiše nesuteikia jam teisės į prizą.

121. Jei ristūnas nenubėga nurodytos lenktynių distancijos, jis gali būti diskvalifikuotas, net jeigu jo klasifikacija finiše nesuteikia jam teisės į prizą.

122. Kai suklydus arba sąmoningai ristūnas bėga kitą nuotolį, negu buvo deklaruotas svėrimo metu arba nurodytas paraiškoje, jis diskvalifikuojamas, o jo vadeliotojas ar jojikas gali būti baudžiamas bauda.

123. Pretenzija dėl šių taisyklių 120–122 punktų reikalavimų gali būti pateikta prieš signalą, skelbiantį svėrimo procedūros, vykdomos po lenktynių, pabaigą. Pretenzija privalo būti išnagrinėta nedelsiant.

124. Lenktynės sustabdomos, jeigu po galiojančio starto įvyksta nelaimingas atsitikimas, kurio pasekmės kelia pavojų, dėl:

124.1. vadeliotojo ar jojiko kritimo lenktynių pirmoje 500 m atkarpoje ir palaido ristūno buvimo tarp lenktyniaujančiųjų;

124.2. vieno varžybų dalyvio bėgimo priešpriešine lenktynių kryptimi;

124.3. parkritusio ristūno užtverto bėgimo tako;

124.4. kitų aplinkybių, trukdančių įprastinę lenktynių eigą.

125. Lenktynių teisėjai turi teisę sustabdyti lenktynes ir apie tai specialiu garsiniu signalu nedelsdami informuoti suinteresuotus asmenis.

126. Lenktynes galima pakartoti tik tą pačią dieną. Kitą dieną lenktyniauti nėra leidžiama, o lenktynės paskelbiamos negaliojančiomis.

127. Jeigu lenktynėse buvo bėgama ne lenktynių programoje iš anksto paskelbta arba dėl klaidos lenktynių programoje klaidingai nurodyta distancija, lenktynės privalo būti pakartotos tą pačią dieną. Teisėjams pripažinus, kad pakartotinės lenktynės neįmanomos, jos yra paskelbiamos negaliojančiomis, o prizas sugrįžta į lenktynių fondą arba rėmėjams. Ristūnai, dalyvavę tokiose lenktynėse, laikomi nelenktyniavusiais.

128. Bėgimo juostos pakeitimas galimas tik šiose taisyklėse numatytais atvejais ir tvarka.

129. Vadeliotojas ir jojikas gali keisti savo juostą bėgimo metu tik turėdamas pakankamai vietos šiam manevrui, kad nesukliudytų savo varžovui.

130. Jeigu ristūnas, keisdamas juostą distancijoje trukdo kitam ristūnui, jį stumteli arba užkabina, lenktynių teisėjai gali jį diskvalifikuoti, išskyrus atvejį, kai susidūrimas įvyksta dėl trečio ar nukentėjusio ristūno kaltės.

131. Pretenzija dėl šių taisyklių 127–130 punktuose numatytų reikalavimų gali būti pateikta žodžiu per 3 min. po finišo arba per 15 min. po lenktynių pabaigos. Pretenzija privalo būti išnagrinėta nedelsiant.

132. Ristūną, kuris pažeidė šių taisyklių nuostatas dėl bėgimo juostos keitimo, lenktynių teisėjai gali diskvalifikuoti tik iš dalies, jo vietą perkeldami už to ristūno arba ristūnų, kuriems jis trukdė.

133. Jeigu vadeliotojas ar jojikas distancijoje keisdamas bėgimo juostą dėl savo klaidos distancijoje keisdamas bėgimo juostą trukdo vienam iš savo varžovų, jį pastumia arba užkabina, lenktynių vyriausiasis teisėjas, atsižvelgdamas į aplinkybes, gali skirti jam baudą.

134. Jeigu vadeliotojas ar jojikas atvyko prie starto stulpo prieš starto pradžią, bet dėl kokio nors nelaimingo atsitikimo nebegali lenktyniauti, jo ristūnu gali lenktyniauti kitas asmuo, atitinkantis visus lenktynių vadeliotojams ar jojikams taikomus reikalavimus, išskyrus svėrimo prieš lenktynes procedūros atlikimą ir reikalavimą dėvėti tam tikrų spalvų sportinę aprangą.

135. Ristūnai privalo distancijoje bėgti tinkama risčia. Ristūnas, pradėjęs bėgti kita bėgsena, turi būti nedelsiant ir nekliudant kitiems varžovams priverčiamas bėgti tinkama risčia.

136. Vadeliotojui ar jojikui, kuris nebando priversti ristūną pakeisti bėgseną, nors aplinkybės tai leidžia padaryti, arba nepasitraukia iš lenktynių dėl jo ristūno diskvalifikavimo, gali būti skiriama bauda.

137. Ristūnas net ir tuo atveju, jeigu pagal jo klasifikaciją finiše nesuteikiama teisės į prizą, yra diskvalifikuojamas, jeigu:

137.1. šuoliuodamas arba bėgdamas eidine, įgyja arba išsaugo lemiamą pranašumą prieš savo varžovus;

137.2. neskaičiuojant jo klaidų, nubėga 50 m bet kuriuo netinkamu judėjimo būdu su didėjančia progresija distancijos pabaigoje arba šuoliavo daugiau kaip 100 m distancijos atkarpoje, nors ir buvo valdomas;

137.3. padaro 5 žingsnius šuoliuodamas arba bėgdamas eidine paskutinėje distancijos atkarpoje, pažymėtoje signaliniu raudonu ir baltu skydu, arba taip pasiekia finišo stulpą.

138. Raudonas ir baltas signalinis skydas, atsižvelgiant į bėgimo tako konfigūraciją, yra įtaisomas nuo 100 iki 200 metrų atstumu iki finišo stulpo.

139. Kiekvienas sprendimas dėl ristūno diskvalifikavimo už netinkamą bėgseną turi būti priimtas nedelsiant, t. y. bėgimo metu arba iki signalo, skelbiančio svėrimo procedūros pabaigą. Sprendimas yra neginčijamas.

140. Vadeliotojai, dalyvaujantys važiavime, turi siekti pergalės, o jeigu tai neįmanoma – siekti kuo aukštesnės prizinės vietos. Šiam tikslui pasiekti būtina panaudoti visas leidžiamas ristūno raginimo priemones, išskyrus atvejus, kuomet ristūnas sušlubuoja, gauna traumą arba pastebimi aiškūs nukrypimai nuo taisyklingos risčios aliūro.

141. Kai veikia totalizatorius, važiavimo dalyviams draudžiama nutraukti važiavimą be pateisinamos priežasties. Nutraukęs važiavimą, dalyvis turi skubiai pranešti teisėjų kolegijai važiavimo nutraukimo priežastį. Pateisinamos priežastys: vežimėlio, pakinktų arba ristūno būklė, dėl kurios tęsti važiavimą pavojinga.

142. Vieno hito važiavimuose turi teisę nebaigti distancijos tik už pražangas diskvalifikuoti vadeliotojai.

143. Vadeliotojas negali keisti važiavimo krypties, jeigu trukdo iš paskos važiuojančiam vadeliotojui, taip pat prispausdamas kitus dalyvius arba kitokiais būdais jiems trukdydamas (krosingas).

144. Vadeliotojas, išvažiavęs į finišo tiesiąją, jeigu priekyje nėra lenkiamo ristūno, turi griežtai laikytis pasirinktos krypties.

145. Vadeliotojas važiavimo metu turi teisę paraginti savo ristūną vadelėmis arba vytiniu, nemojuodamas juo į šalis ir netrukdydamas kitiems vadeliotojams. Ristūnų lenktynėse lenktyniniu vežimėliu vadeliotojas privalo laikyti vadeles abiem rankomis ir vytinį naudoti nukreiptą tiesiai į ristūną, nedarant judesių atgal arba į šonus, leidžiama ristūną raginti vytiniu tik per strėnas ir nugarą. Vytinio ilgis neturi viršyti 125 cm. Draudžiamas betikslis, žiaurus vytinio naudojimas. Draudžiamas vytinio naudojimas kirtus finišo liniją.

146. Ristūnų lenktynėse pabalnotais ristūnais jokiais privalo laikyti vytinį nuleistą žemyn ir naudoti jį saikingai, apsiribojant ristūno raginimu.

147. Draudžiama užleisti savo taką arba sudaryti palankią padėtį kitam dalyviui. Draudžiami ir kiti būdai, suteikiantys vadeliotojui pirmumo teisę. Tas ypatingai draudžiama vieno trenerio arba vieno šeimninko ristūnams.

148. Draudžiama:

148.1. vadeliotojų šūkavimai ir keiksmi;

148.2. šoniniai smūgiai į ienas;

148.3. staigus stabdymas, trukdantis užpakalyje važiuojantiems važiavimo dalyviams;

148.4. pasyvus važiavimas nesiekiant laimėti;

148.5. važiavimas zigzagais, trukdantis varžovams;

148.6. neteisingas steko panaudojimas;

148.7. pagalbos suteikimas kitiems važiuotojams, siekiant pagerinti jų padėtį take.

5.9. Šuoliavimas, bėgimas neteisinga risčia

149. Ristūnas diskvalifikuojamas ir jo prizinė vieta neužskaitoma šiais atvejais:

149.1. šuoliavo distancijoje daugiau kaip 2 kartus;

149.2. šuoliavo distancijoje ilgiau kaip 100 m;

149.3. bėgo neteisinga risčia daugiau kaip 100 m., arba daugiau kaip 2 kartus;

149.4. finišo liniją kirto šuoliais.

150. Teisėjų kolegija apie šiuos pažeidimus turi informuoti žiūrovus. Ginčytiniais atvejais peržiūrima fotonuotrauka arba videojuosta.

151. Ristūnui pereinant nuo risčios į šuolius, jeigu nebuvo padaryta daugiau kaip trys šuoliai, šuoliavimas nefiksuojamas. Bet kokioje amžiaus grupėje leidžiama nedaugiau kaip 2 šuoliavimo atvejai.

152. Jeigu ristūnas perėjo į šuolius, tai vadeliotojas privalo jį nukreipti prie išorinės tako pusės, netrukdydamas kitiems važiavimo dalyviams. Jeigu tai neįmanoma, būtina taip suvaldyti ristūną, kad nebūtų trukdoma kitiems važiavimo dalyviams, ir važiuoti tiesia linija nemažinant greičio. Ristūnui pradėjus šuoliuoti, draudžiama jį šiurkščiai taisyti vadelėmis.

153. Šuoliavimu taip pat laikoma, kuomet ristūnas šuoliuodamas nori laimėti erdvės, šuoliuodamas apie 50 m atkarpoje neatsilieka nuo kitų dalyvių.

154. Neteisinga risčia ristūnui fiksuojama, kuomet jis bėga eidine arba kitu neteisingu aliūru 100 m distancijos atkarpoje. Jeigu ristūnas neatsilieka nuo kitų dalyvių ir vadeliotojas jo nesulaiko, neteisinga risčia gali būti pripažinta ir trumpesnėje atkarpoje. Kaip neteisingos risčios faktas suprantamas dvitakčio ritmo sutrikimas, bėgant ristūnui greita risčia arba galūnių judėjimo sinchroniškumo sutrikimas.

155. Ristūnų, diskvalifikuotų už šuoliavimo skaičiaus viršijimą, šuoliavimą, neteisingą risčią, šuolius finiše, rezultatai fiksuojami su atitinkama žyma ir negali būti registruojami kaip absoliutūs ristūno rekordai.

156. Ristūnas, tris kartus iš eilės diskvalifikuotas už neteisingą risčią, šuoliavimo skaičiaus viršijimą ir šuoliavimą, negali būti užrašomas lenktynėms be kvalifikacinio važiavimo.

157. Ristūnas nedalyvavęs lenktynėse ilgiau kaip 8 mėn. iš eilės negali būti užrašomas lenktynėms be kvalifikacinio važiavimo.

5.10. Finišas

158. Klasifikavimas finiše atliekamas šia tvarka:

158.1. finišo teisėjas privalo žymėti, kokia tvarka finišo stulpą pasiekia devyni pirmieji ristūnai. Klasifikavimas nustatomas pagal ristūno galvos padėtį bėgant pro finišo stulpą;

158.2. kai ristūnai pasiekia finišo stulpą, finišo teisėjas skelbia lenktynių rezultatą. Šis rezultatas gali būti tik pirminis tuose hipodromuose, kurie naudoja fotofinišą. Jis patikslinamas peržiūrėjus nuotrauką. Tokiu atveju užrašomas žodis „fotonuotrauka“;

158.3. finišo nuotrauka yra papildomas vertinimo elementas finišo teisėjui, kuris, remdamasis savo įgaliojimais ir kompetencija, vienintelis nusprendžia, kaip ją interpretuoti priimant sprendimą dėl ristūnų finišavimo eiliškumo;

158.4. *force majeure* atveju, kai nebuvo fotografuojama arba nuotrauka yra neįžiūrima, finišo teisėjas pateikia ristūnų klasifikaciją finiše, kuri buvo atlikta šių taisyklių nustatyta tvarka;

158.5. finišo teisėjas, gavęs nuotrauką, ją nagrinėja ir teikia komentarus dėl jos kokybės. Jis gali kreiptis į vyriausiąjį prašydamas skirti jam laiko nuotraukai komentuoti, bet ne ilgiau kaip 15 min., skaičiuojant nuo ristūno finišo fiksuoto laiko, netaikant kitų lenktynių procedūrų;

158.6. pagal finišo teisėjo duomenis paskelbta klasifikacinė lentelė yra laikina. Galutinai ji patvirtinama tik atlikus svėrimo po lenktynių procedūrą.

159. Jeigu prizines vietas užėmusiems ristūnams skiriamas arba nustatomas prizas nuo dalyvių starto mokesčių ir jei, nesvarbu dėl kokios priežasties, nėra ristūno, užėmusio prizinę vietą, pinigai, skirti šiems ristūnams, sugražinami į lenktynių fondą arba rėmėjams. Priėmus sprendimą diskvalifikuoti pirmuoju atbėgusį ristūną, antrajam ristūnui atitenka teisė į prizą su sąlyga, kad nėra kito ristūno, parodžiusio tokį patį rezultatą.

160. Kartu finišavusiai ristūnais pripažįstami ristūnai, kurie prie finišo linijos atbėgo šalia vienas kito taip, kad teisėjas negali nuspręsti, kuris buvo pirmesnis. Jiems neleidžiama pakartoti bėgimo, o savininkai privalo pasidalinti prizą, įskaitant ir pinigus, skirtus už antrąją vietą. Šie ristūnai laikomi nugalėtojais.

161. Jeigu starto linija yra atitraukiama atsižvelgiant į laimėto prizo sumą arba į laimėtų sumų dydį, ristūnai laikomi laimėjusiais tik dalį sumos. Tokia pat tvarka taikoma ir skiriant vietas kartu finišavusiems ristūnams.

5.11. Lenktynių rezultatai

162. Lenktynių rezultatų patvirtinimo sąlygos:

162.1. nugalėtoju skelbiamas ristūnas turi atitikti visas lenktynių sąlygas;

162.2. jeigu vienas arba keli ristūnai neįvykdė visų nustatytų sąlygų, jie turi būti diskvalifikuojami, net jeigu jų klasifikacija finiše jiems nesuteikia teisės į prizą;

162.3. jeigu nė vienas ristūnas neįvykdė ristūnų lenktynių sąlygų, lenktynes reikia pakartoti tą pačią dieną. Lenktynių teisėjų kolegijai konstatavus, kad tai padaryti neįmanoma, lenktynės laikomos neįvykusiomis, o prizas grąžinamas į lenktynių fondą arba rėmėjams.

163. Pretenzija dėl ristūno atitikties visoms lenktynių sąlygoms, atsižvelgiant į konkretų atvejį, gali būti pateikiama iki signalo, skelbiančio svėrimo pabaigą, arba per 10 kalendorinių dienų po lenktynių. Ši pretenzija privalo būti išnagrinėta arba iki nurodyto signalo, arba kitą dieną po lenktynių.

164. Laikas, skirtas distancijos iki 4000 m lenktynėms, negali trukti ilgiau nei 15 min. po starto signalo. Praėjus šiam laikui, lenktynės nėra kartojamos, o prizas grįžta į lenktynių fondą arba rėmėjams.

165. Draudžiama leisti lenktyniauti ristūnui, nepajėgiam sėkmingai varžytis.

166. Draudžiama leisti lenktyniauti ristūnui, neketinant laimėti lenktynių.

167. Draudžiama nekovoti dėl paraiškoje nurodytos vietos finišo klasifikacinėje lentelėje.

168. Draudžiamas bet koks vadeliotojų ar jojų tarpusavio bendravimas lenktynių metu, išskyrus tiesioginio pavojaus atvejį.

169. Lenktynės yra individualaus pobūdžio ir kiekvienas varžovas privalo asmeniškai kovoti dėl savo sėkmės ir įsteigtų atitinkamos vertės prizų nacionaline valiuta bei daiktinių prizų.

170. Prizų vertę nustato asociacija. Pagrindinė prizo vertė gali būti pavienių asmenų bei organizacijų įnašais padidinta.

171. Kiekvieno prizo vertė turi būti skelbiama iki sudarant lenktynių programą ir negali būti keičiama priklausomai nuo užrašytų arba dalyvaujančių ristūnų skaičiaus.

172. Prizinių vietų skaičius ir prizui skirtos piniginės lėšos paskirstomos (išskyrus tarptautinius prizus) priklausomai nuo važiavime užrašytų ristūnų skaičiaus:

172.1. dalyvaujant 7 ir mažiau ristūnų, užėmusiam 1 vietą skiriama 50 proc., 2 vietą – 30 proc., 3 vietą – 20 proc. prizo vertė;

172.2. dalyvaujant 8–9 ristūnų, užėmusiam 1 vietą skiriama 50 proc., 2 vietą – 25 proc., 3 vietą – 15 proc., 4 vietą – 10 proc. prizo vertės;

172.3. dalyvaujant 10 ir daugiau ristūnų, užėmusiam 1 vietą skiriama 50 proc., 2 vietą – 25 proc., 3 vietą – 15 proc., 4 vietą – 6 proc., 5 vietą – 4 proc. prizo vertės.

5.12 Nugalėtojų ir prizininkų nustatymas

173. Visuose važiavimuose laikas, per kurį įveikiama distancija, matuojamas chronometrais arba kita specialia aparatūra, fiksuojančia 0,1 sekundės tikslumu. Chronometrų arba kitos aparatūros tikslumas tikrinamas prieš lenktynių pradžią.

174. Važiavimo greitis finiše fiksuojamas visų dalyvių. Atskirų hipodromo atkarpų (ketvirčių) ristūnų laikas fiksuojamas tik pagal važiavimo lyderį. Greitis fiksuojamas kiekvienoje 500 m arba 400 m distancijos atkarpoje.

175. Lenktynių metu teisėjų kolegija kontroliuoja, kaip laikosi šių taisyklių važiavimo dalyviai, seka ir vertina ristūnų aliūrą, fiksuoja šuoliavimą, komentuoja lenktynių eigą, skelbia apie šių taisyklių pažeidimus ir dalyvių diskvalifikavimą.

176. Važiavimo pabaiga fiksuojama finišo teisėjo signalu, kuomet pirmas ristūnas kerta finišo liniją.

177. Duomenys apie važiavimo prizininkus skelbiami tik gavus duomenis iš starto ir aikštės teisėjų, peržiūrėjus galimas pretenzijas. Visos pretenzijos, pasibaigus važiavimui, priimamos iš karto po finišo.

178. Pretenzijos nugalėtojams gali būti pareikštos jiems pažeidus šias taisykles. Apie tai praneša aikštės teisėjui ristūnų savininkai, treneriai, vadeliotojai žodžiu arba telefonu tuojau pat pasibaigus važiavimui. Apie pareikštas pretenzijas skubiai informuojamas vyriausiasis varžybų teisėjas, kuris su teisėjų kolegija apsversto pretenziją ir priima sprendimą dėl prizinių vietų skyrimo.

179. Lenktynių dalyvių, ristūnų savininkų arba kitų asmenų pareikštas pretenzijas dėl ristūnų pakeitimo, veisliškumo, amžiaus falsifikavimo ir t. t. teisėjų kolegija turi skubiai peržiūrėti. Jei pretenzijos pasitvirtina, ristūnas išbraukiamas iš lenktynių sąrašo, o kalti asmenys gali būti baudžiami šių taisyklių IV skyriuje nustatyta nuobauda.

180. Jei dėl šių taisyklių pažeidimo ristūnas diskvalifikuojamas, jo užimta vieta užskaitoma iš paskos finišavusiam, nepažeidusiam taisyklių lenktynių dalyviui. Diskvalifikuoto ristūno rezultatas negali būti įskaitomas kaip rekordas.

181. Jeigu viename važiavime du ristūnai, būdami priekyje, kerta finišo liniją vienu metu (galva į galvą), tai pirmos ir antros vietos prizų sumos dalijamos per pusę ir abiem dalyviams

pripažįstama 1–2 vieta. Taip dalijamos prizinės sumos bei vietos ir antrą bei žemesnes vietas užėmusiems ristūnams, finišavusiems vienu metu.

182. Jeigu dėl pateisinamų priežasčių vienoje iš apmokamų vietų ristūnas nstartavo, prizinė suma lieka asociacijos žinioje.

5.13. Vadeliotojų ir jojikų pareigos po lenktynių

183. Vadeliotojai, teisėjų patvirtinimu, užėmę tris pirmąsias vietas ristūnų lenktynėse lenktyniniu vežimėliu, ir jojikai, užėmę pirmąsias penkias vietas ristūnų lenktynėse su raiteliu (pabalnotais ristūnais), taip pat laimėję arba užėmę prizines vietas vieno žirgyno ristūnų lenktynėse jojikai ar vadeliotojai privalo likti ant ristūno arba lenktyniniame vežimėlyje ir iš naujo prisistatyti lenktynių teisėjams nurodytoje šiam tikslui vietoje, nesvarbu, ar jie privalo svertis, ar ne.

184. Ristūnų lenktynes su raiteliu (pabalnotais ristūnais) ristūnus į svėrimo patalpas būtina įvesti nubalnotus ir laukti ten, kol jojikas bus pasvertas. Privaloma pasverti viską, ką neša ristūnas, išskyrus batus, flanelės diržą, pavadį ir vytinį.

185. Jojikai negali palikti svėrimo patalpų, kol negavo atsakingo už svėrimą asmens leidimo.

186. Svėrimo procedūros po lenktynių pabaigą praneša signalas, kuris gali būti skelbiamas tik tada, kai visi jojikai, išskyrus *force majeure* aplinkybes, vėl sugrįžo svertis.

187. Jeigu vadeliotojas ar jojikas dėl *force majeure* aplinkybių nebegali sėsti į lenktyninį vežimėlį arba ant ristūno, jis turi ateiti pėsčiomis arba būti atneštas, bet tik tuo atveju, jei yra atliekamas privalomas patikrinimas.

188. Išimties atveju lenktynių teisėjai gali atleisti jojiką nuo svėrimo procedūros po lenktynių, jeigu jam dėl nelaimingo atsitikimo turi būti suteikta medicinos pagalba.

189. Ristūnas gali būti diskvalifikuotas, nors jo užimta vieta finiše ir nesuteikia teisės į prizą, jeigu:

189.1. vadeliotojas ar jojikas, pasibaigus lenktynėms, neprisistato lenktynių teisėjams tam skirtoje vietoje arba prieš jiems prisistatant, išskyrus *force majeure* aplinkybes, nulipa nuo ristūno;

189.2. vadeliotojas ar jojikas, pasibaigus lenktynėms, neprisistato lenktynių teisėjams arba jų įgaliotam asmeniui tam skirtoje vietoje praėjus 5 min. po to, kai kiti jojikai sugrįžo svertis;

189.3. lenktyniavo lenktynėse kitu numeriu, nei buvo nurodyta programoje, jei ši klaida padarė žalos bent vienam iš jo varžovų;

189.4. dalyvavo kitos distancijos lenktynėse, nei buvo nurodyta lenktynių sąlygose;

189.5. jojiko svoris buvo mažesnis už nustatytą lenktynių sąlygose arba dalį distancijos ristūnas bėgo be jojiko ar vadeliotojų;

189.6. lenktyniavo asmuo, kuris pašalintas iš lenktynių ar jo dalyvavimas suspenduotas, arba lenktyniavo kitas asmuo, neturintis teisės vadelioti ar joti, arba asmuo, kuriam neleista lenktyniauti pagal šių taisyklių nuostatas. Jeigu lenktyniavo asmuo, neatitinkantis šiose taisyklėse išdėstytų reikalavimų arba nesilaikantis privalomų prieš lenktynes ir po lenktynių procedūrų, tokiam asmeniui gali būti skiriama bauda.

190. Jojikui, kuris, pažeisdamas šių taisyklių nuostatas, neatvyksta pasisverti po lenktynių arba nulipa nuo ristūno anksčiau, negu atvyko į nurodytą vietą, atsižvelgiant į aplinkybes, gali būti skiriama bauda. Pretenziją dėl šių sprendimų gali būti pateikta iki signalo, skelbiančio apie svėrimo pabaigą, ir privalo būti išnagrinėta nedelsiant.

191. Pretenzija dėl svorio, kurį neša ristūnas, netikslumo gali būti pateikta tik iki jojiko, kurio svoris yra ginčo objektas, išėjimo iš svėrimo patalpos. Šia tvarka pateikta pretenzija privalo būti išnagrinėta prieš signalą, skelbiantį svėrimo procedūros po lenktynių pabaigą.

192. Pretenzija dėl ristūno nubėgtos distancijos, atsižvelgiant į jo savininko ar jo atstovo pateiktą informaciją svėrimo metu, gali būti pateikta iki signalo, pranešančio apie svėrimo po lenktynių procedūros pabaigą. Pretenzija privalo būti išnagrinėta nedelsiant.

193. Pretenzija dėl ristūno nubėgtos distancijos, atsižvelgiant į lenktynių sąlygas, gali būti pateikta prieš lenktynes arba per 10 kalendorinių dienų po lenktynių. Jeigu ši pretenzija nenagrinėjama prieš lenktynes, ji pradedama nagrinėti kitą dieną po lenktynių.

194. Pretenzija dėl neteisėto vadeliotojo ar jojiko, kurie buvo išbraukti arba laikinai nušalinti, nes neturėjo leidimo vadelioti ar joti, arba kuriems nebuvo leista vadelioti ar joti pagal šių taisyklių nuostatas, gali būti pateikta prieš lenktynes arba per 15 kalendorinių dienų po lenktynių. Jeigu šia tvarka užregistruota pretenzija nenagrinėjama prieš lenktynes, ji nagrinėjama kitą dieną po lenktynių.

5.14. Rekordai ir jų registravimas

195. Registruojami Lietuvoje ir užsienio hipodromuose pasiekti rekordai. Registruojami tik šių taisyklių nustatyta tvarka vykusių lenktynių rekordai.

196. Rekordai registruojami išbandant ristūnus pakinkytus vežimėliuose, lenktyniaujant standartinėse ne trumpesnėse kaip 1600 m. distancijose.

197. Rekordai, išbandant ristūnus, pakinkytus vežimėliuose, registruojami pagal ristūnų lytį, amžių ir išbandymo rūšį, pasiekti lenktyniaujant ristūnų grupėje ir pasiekti važiuojant vienam ristūnui, siekiant rekordo ir naudojant pagalbinį ristūną. Taip pat atskirai registruojami Lietuvos Respublikos rekordai vasaros ir žiemos lenktynėse.

198. Rekordai greičio išryškavimo distancijoje registruojami tik tuomet, jeigu jie viršija rekordą, pasiektą bendrame važiuojame. Važiavimas greičiui išryškinti žiemą neleidžiamas.

199. Fiksuojant rekordą greičio išryškavimo distancijoje teisėjų kolegija surašo aktą, kuriame nurodoma pasiekto rekordo vieta, data, laikas, ristiūno vardas, spalva, lytis, gimimo metai, veislė, gimimo vieta, ristiūno laikytojas, važiuojimo numeris, prizo pavadinimas, pagalbinių ristiūnų vardai, vadeliotojo, vadeliuojusio ristiūną, vardas ir pavardė, vadeliotojų, vadeliuojusių pagalbinius ristiūnus, vardai ir pavardės, visos distancijos greičio rezultatas, nurodant distancijos ketvirčių rezultatus, koks rekordas pagerintas, tako būklė ir meteorologinės sąlygos, tako ilgio matavimo aktas ir chronometrų patikrinimo aktas.

200. Rekordu gali būti pripažintas tik tas greitis, kuris pasiektas paraiškoje nurodytoje distancijoje ir užfiksuotas laiko matavimo prietaisais su padala iki 0,05 sekundės. Greitis, pasiektas atskirose distancijos atkarpose, neužskaitomas.

201. Absolutus ristiūno rekordas – tai jo geriausias rezultatas bet kurioje distancijoje, perskaičiuotas į laiką, per kurį ristiūnas įveikė 1000 m distanciją. Kilmės dokumentuose ir žinynuose fiksuojamas rekordinis greitis visose standartinėse distancijose, nurodant raidę „a“, jeigu pasiektas autostarto pagalba.

5.15. Lenktynių rezultatų apskaita ir atskaitomybė

202. Lenktynių rezultatai fiksuojami protokole, kuriame greta pasiekto rezultato surašomi visi taisyklių pažeidimai, dėl kurių dalyviai buvo diskvalifikuoti (pavyzdžiui: šuoliai finiše (š. f.), šuoliavimas (š.), neteisinga ristiūna (n. r.), viršytas šuolių skaičius (v. š. s.). Taip pat fiksuojamas distancijos nebaigimas arba kai ristiūnas liko starte. Protokolo pradžioje nurodoma tako būklė, lauko temperatūra, vėjo kryptis, jėga ir krituliai. Protokolą ir oficialią lenktynių programą pasirašo vyriausiasis varžybų teisėjas, sekretorius, hipodromo administracijos atstovas.

203. Vienas lenktynių protokolo egzempliorius pateikiamas veislininkystės institucijas kontroliuojančiai tarnybai, kitas – lieka asociacijai.

204. Kiekvienų metų pabaigoje Tarnybos atsakingas darbuotojas kartu su asociacija sudaro kiekvieno startavusio lenktynėse ristiūno kortelę, taip pat startavusių lenktynėse ristiūnų rezultatų suvestinę. Šių dokumentų pagrindu daromos žymos ristiūnų kilmės sertifikatuose, nurodant, kiek kartų ristiūnas startavo, kiek kartų laimėjo pirmą, antrą ir trečią vietas, geriausią metų rezultatą.

205. Pasibaigus lenktynių ciklui, kai kumelės pervedamos į pagrindinę bandą, o eržilams sulaukus 12 metų arba anksčiau, į kilmės pažymėjimus įrašomas absoliutus greičio rekordas, nurodant distanciją, kurioje jis pasiektas.

VI. PRETENZIŲ TEIKIMO, BAUDŲ IR KITŲ NUOBAUDŲ SKYRIMO TVARKA

6.1. Pretenzijos

206. Pretenzijos pareiškiamos šių taisyklių nustatyt tvarka ir terminais.

207. Pretenzijų padavimo terminai:

207.1. prieš lenktynes ne vėliau kaip 30 min. iki lenktynių pradžios – pretenzijos dėl distancijos atstumo;

207.2. kol jojikas, kurio svoris yra ginčijamas, paliks svėrimo patalpą – pretenzijos dėl svorio tikslumo;

207.3. iki signalo, pranešančio svėrimo prieš lenktynes procedūros pabaigą, – pretenzijos dėl:

207.3.1. leidimo startuoti ristūnui, dėl kurio nebuvo atlikti deklaravimo, patvirtinimo ir pasirodymo formalumai, terminų ir sąlygų;

207.3.2. jojiko nepasisvėrimo prieš lenktynes;

207.3.3. ristūno, kurio vadeliotojas ar jojikas uždraustais būdais trukdė varžovams lenktynių metu;

207.3.4. distancijos atstumo;

207.3.5. jojikų, neprisistatančių svertis po lenktynių arba nusėdusių nuo ristūnų prieš atvykstant į lenktynių teisėjų nurodytą vietą;

207.4. prieš lenktynes iki signalo, pranešančio svėrimo prieš lenktynes procedūros pabaigą, – pretenzijos dėl:

207.4.1. uždraustų preparatų vartojimo;

207.4.2. ristūno dalyvavimo lenktynėse po to, kai atsiranda *force majeure* aplinkybės;

207.5. prieš lenktynes ir po lenktynių – pretenzijos dėl:

207.5.1. netyčinio ristūnų apkeitimo arba apkeitimo dėl aplaidumo;

207.5.2. tyčinio ristūnų apkeitimo.

208. Pretenzijos teikėjas pretenzijos išnagrinėjimo sprendimą ne vėliau kaip per 14 kalendorinių dienų nuo jo priėmimo turi teisę skųsti Ristūnų lenktynių apeliacinių skundų nagrinėjimo komisijai. Komisija sudaroma narių susirinkimo sprendimu.

6.2. Nuobaudų rūšys

209. Už šių taisyklių nesilaikymą gali būti skiriama viena iš šių nuobaudų:

209.1. įspėjimas;

209.2. bauda šių taisyklių numatytais atvejais;

209.3. pašalinimas iki naujo sprendimo priėmimo iš patalpų, skirtų sverti;

209.4. laikinas pašalinimas iš varžybų organizatoriams priklausančių treniruočių aikštynų;

209.5. ristūno ir (ar) lenktynių dalyvio diskvalifikavimas (pašalinimas iš rungties ir (ar) lenktynių);

209.6. neleidžiama lenktyniauti būsimose lenktynėse šiose taisyklėse numatytą laikotarpį.

210. Įspėjimas pareiškiamas žodžiu arba raštu. Jei po žodinio įspėjimo asmuo ir toliau nesilaiko numatytų reikalavimų, jam skiriama bauda, išskyrus šiose taisyklėse numatytas išimtis, kai bauda gali būti skiriama be išankstinio įspėjimo.

211. Baudų dydžius ir jų skyrimo bei sumokėjimo tvarka nustato asociacija.

212. Teisę skirti 192 punkte įtvirtintas nuobaudas turi teisę lenktynių vyriausiasis teisėjas.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

213. Ristūnų lenktynėms keliami papildomi reikalavimai gali būti taikomi, jei jie nustatyti tarptautiniuose susitarimuose, reglamentuojančiuose ristūnų sportą.
